16 Jaar, No. 47. — 's HERTOGENBOSCH. — Donderdag 8 Februarij 1844

DE NOORD-BRABANDER

Staat- en Letterkundig Dagblad.

ABONNEMENTS-PRIJS
Voor de Stad. . f 12.
Franco per post. » 14.

DICERE VERUM QUID VETAT?
HORATIUS.

ADVERTENTIEN
15 cents de regel
behalve 35 cents zegel

(Verschijnende driemaal in de week: Dingsdag, Donderdag en Zaturdag.)

ITALIE

Het officiele dagblad van Napels van 20 Januarij behelt het volgende artikel:

„Wij zijn gemagtigd ter openbare kennis te brengen, dat Zijne Majesteit onze doorluchtige koningin Donna Isabella II als Koningin van Spanje erkend heeft eene bijzondere missie, onder den naam van een buitengewoon gezantschap, onder den Prins van Carini als gevolmagtigden minister, afgezonden heeft. Derhalve wordt de goede verstandhouding tusschen de beide Staten op nieuw aangeknoopt en versterkt. Dit koninklijke besluit werd den 13den dezer maand door Zijne Excellentie den Staatsminister Prins van Scilla, Hertog van Sichrisina, die met de portefeuille der buitenlandsche zaken belast is, aan de leden van het hier residerende corps diplomatique medegedeeld.

DUITSCHLAND

Blijkens de Duitsche Brieven, heeft het overlijden van den regerenden Hertog van Saksen-Coburg den 29sten der afgeloopen maand plaats gehad, en is nog denzelfden dag door zijnen Opvolger eene proclamatie uitgevaardigd, waarbij hij belooft het algemeen welzijn zijner onderdanen op de best mogelijke wijze te zullen behartigen.

Uit Reuts schrijft men, dat een ongegronde schrik aldaar oorzaak tot groote verwarring en betreurenswaardige ongelukken gegeven heeft. Laatstleden donderdag, vielnamelijk, gedurende de godsdienstoefening in de Munsterkerk, die buitengewoon vol was, en waar men met eenige herstellingen bezig is, een lading bouwhout van den toren naar beneden, waar het op het gewelf viel. Door den gevallen slag, meende men dat de toren instortte, en de menigte drong met onstuimigheid deuren en vensters uit, waardoor vele lieden, deels zeer zwaar, deels in lichtere mate, gekwetst zijn geraakt. Een nieuw bewijs, dat wanneer in kerken of andere volk gebouwen het een of ander verontrustends gebeurt, het gebrek aan kalmte onder de aanwezigen niet zelden ergere gevolgen te weeg brengt, dan de oorzaak van den schrik zelve.

ENGELAND

LONDEN, 2 Februarij.

De opening van het parlement heeft den 1sten dezer maand plaats gehad. Hare Majesteit de Koningin heeft bij die gelegenheid aan beide Huizen de volgende redevoering gehouden:

MYLORDS EN HEEREN!

Ik heb gelast, dat het verdrag, hetwelk ik met den Keizer van China heb gesloten, aan U zal worden voorgelegd, en verheug mij in de gedachte, dat hetzelve in de gevolgen zeer voordeelig voor den handel van dit Rijk zal wezen.

In den gansehen loop mijner onderhandelingen met de regering van China, heb ik onveranderlijk alle denkbeeld van uitsluitende voordeelen ter zijde gesteld. Ik heb verlangd, dat dezelfde begunstigingen aan de nijverheid en handels-ondernemingen van alle natien zouden worden verleend.

De vijandelijkheden, die gedurende het afgeloopen jaar in Sind hebben plaats gehad, hebben geleid tot de vereeniging van een groot gedeelte dier landstreek met de bezittingen van Engeland in Oost-Indie.

In alle krijgsverrigtingen en bijzonder in de gevechten bij Meanee en Hyderabad, zijn de volharding en moed der inlandsche en Europesche troepen en de bekwaamheid en dapperheid van hunnen uitstekenden aanvoerder, zeer lofwaardig geweest.

Ik heb gelast dat nieuwe bescheiden betrekkelijk de zaken van Sind aan U zullen worden medegedeeld.

MIJNE HEEREN VAN HET HUIS DER GEMEENTEN!

De staats-begrootingen voor het aanstaande jaar zullen onverwijld aan u worden voorgelegd. Zij zijn opgemaakt met de stipste zorg voor spaarzaamheid en tevens met de noodige in achtneming van de vereischten der openbare dienst, voor zooveel betreft de instandhouding onzer zeemagt, en maritime etablissementen in de verschillende gedeelten van een wijd uitgestrekt Rijk.

MYLORDS EN HEEREN!

Ik wensch U geluk met de verbetering in de gesteldheid van verscheiden belangrijke takken van handel en nijverheid dezes lands.

Ik vertrouw dat naar mate de bestellingen van werk toegenomen zijn, ook de nood en ontberingen van vele klassen mijner onderdanen, die ik voeger te betreuren had, zullen verminderd wezen.

Verscheiden jaren achterzen is de opbrengst der inkomsten beneden de openbare uitgaven gebleven. Ik koester het stellige vertrouwen, dat in het tegenwoordige jaar de openbare inkomsten de uitgaven in ruimte zullen dekken.

Ik vertrouw dat gij, alles in aanmerking nemende, wat met den financielen toestand des Rijks in verband staat, bedacht zult wezen op de noodlottige gevolgen eener ophooping van schuld in vredestijd, en dat gij het vaste besluit zult nemen om het openbaar crediet te handhaven, aan welks behoud zoowel de voortdurende belangen als de eer en goede naam van een groot rijk onafscheidelijk verbonden zijn.

In den loop van dit jaar zult gij in de gelegenheid zijn van voor de bank van Engeland de herziening van haar octrooi te kunnen kiezen. Het kan voegzaam aangeboden worden, dat gedurende deze parlementszitting eenige wijziging van het vastgestelde tijdstip voor die aanbieding dient te wezen, de stand der wetgeving betrekkelijk de privilegien der bank van Engeland zoo wel als andere handelingen, aan uw onderzoek worden onderworpen.

Aan het einde der laatste zitting van het parlement deelde ik u mijn stellig besluit mede, om de vereeniging tusschen Groot-Brittanie en Ierland, op het stuk der wetgeving, ongeschonden te handhaven.

Ik gaf tevens mijn levendig verlangen te kennen om met het parlement mede te werken, tot het nemen van alle maatregelen, gesehikt om den maatschappelijken toestand van Ierland te verbeteren, en om de natuurlijke hulpbronnen van dat gedeelte van het vereenigde Rijk tot meerdere ontwikkeling te brengen.

Ik heb besloten, om stiptelijk overeenkomstig die verklaring te handelen. Ik onthoude mij van aanmerkingen omtrent de gebeurtenissen in Ierland, uit aanmerking van het regtsgeding hetwelk thans voor de bevoegde regthanken aanhangig is.

Mijne aandacht is gevestigd geworden op den staat der wetgeving en der costumen betrekkelijk het gebruik der landerijen in Ierland. Ik heb het nuttig geacht op de plaats zelve een uitgebreid onderzoek te gelasten omtrent een zoo gewigtig onderwerp, en heb eene commissie benoemd met uitgestrekte volmagt, om de vereischte naspeurigen te besturen.

Ik beveel u eene spoedige overweging aan der thans in Ierland bestaande wetten betrekkelijk de inschrijving der kiezers voor de benoeming van parlementsleden. Gij zult waarschijnlijk van oordeel zijn, dat eene herziening der inschrijvings-wet, gepaard aan andere tegenwoordig werkende oorzaken, eene merkbare vermindering zouden te weeg brengen in het getal der graafschaps-kiezers, en het zou uit dien hoofde gepast kunnen wezen, om den staat der wetgeving in overweging te nemen, met oogmerk om eene uitbreiding van het kiesregt voor de graafschappen in Ierland in te voeren.

Ik beveel de verschillende belangrijke staatkundige vraagstukken, die u zullen worden onderworpen, aan uwe rijpe overweging aan, in het vaste vertrouwen op uwe regtschapenheid en wijsheid, en met de vurige bede tot den Almagtige, dat Hij uwe raadslagen voor het welzijn van alle klassen mijns volks moge besturen en zegenen.

LONDEN, 3 Febr. In beide Huizen van het Parlement is het adres van antwoord zonder veel moeite aangenomen. De voorsteller in het Hoogerhuis, Lord Eldon, heeft voornamelijk op de noodzakelijkheid aangedrongen, om krachtige maatregelen te nemen, tot handhaving van de rust in Ierland. — Lord Brougham prees eene verzoenende staatkunde jegens Ierland aan. Het vermelden van Frankrijk in de troonrede ontlokte hem eene warme lofspraak, en den heer Guizot eene bittere klagte, tegen hem die er op uit waren, om gevoelens van haat tusschen beide landen levendig te houden. De markies van Clanricarde betreurde het, dat de maatregelen nopens Ierland zoo onbestemd in de aanspraak waren aangekondigd, en voorstelde, het gewigt van het kiesregt te verkleinen, en het aan meer negatieve soort van maatregelen te verbeteren van den toestand des volks de verkiezingen te geven.

In het Lagerhuis werd het adres door Lord Clive voorgesteld.

Na nog eenige redekavelingen werd het adres met eene groote meerderheid aangenomen, en de daarop voorgestelde amendementen verworpen.

Het Iersche regtsgeding maakte zijnen gang. Hetzelve is den 28sten door een incident gekenmerkt, hetwelk niet weinig ontevredenheid tegen den procureur-generaal heeft opgewekt, en dezen als het ware in die betrekking verloren heeft. Een der verdedigers, de heer Fitzgibbon, heeft namelijk in zijn pleidooi ten voordeele van den heer Gray, een jeugdig, in Dublin zeer gezien mensch, mede eigenaar van een voornaam nieuwsblad, den procureur-generaal (den heer Smit) verweten, dat hij met te veel bitterheid de vervolging vol had gehouden, dat hij de gunstige omstandigheden over het hoofd zag, en geheel strijdig had gehandeld met hetgeen in der tijd in Engeland, bij de groote regtsgedingen tegen de charteristen had plaats gehad, toen het openb. ministerie met de uiterste zachtheid en de verst getrokken onpartijdigheid had gehandeld. Deze en andere verwijtingen, en meer nog, eenige kwinkslagen, bragten het prikkelbaar gestel van den procureur-generaal zoodanig in beweging, dat hij den verdediger, staande de zitting, bij een briefje uitdaagde. Er ontstond nu geene geringe verwarring en het hof had moeite om de zaak voor het oogenblik te bemiddelen. — Gisteren is zij echter in het Lagerhuis ernstig ter sprake gekomen, en bijna algemeen is de handelwijs van den proc.-gen. afgekeurd, zoowel omdat deze zich reeds aan zoo menige groote onhandigheid in het Iersche geding heeft schuldig gemaakt, als omdat, als had hij gelijk, de waardigheid zijner betrekking eischte de meeste bezadigdheid in acht te nemen.

FRANKRIJK

PARIJS den 3 Februarij.

Reschid Pacha, andermaal als ambassadeur der Verheyene Porte herwaarts gekomen, heeft heden, in plegtige audientie, den Koning zijne geloofsbrieven overgereikt.

— Door den heer Villemain, minister van openbaar onderwijs, is aan de Kamer der Pairs een wetsontwerp op het lager onderwijs voorgelegd, het welk getuigt, dat men het monopolie der Universiteit, in strijd met het Charter, dat vrijheid belooft, wil in stand houden.

— Gisteren geloofde men dat de heer de Salvandy zich tot het intrekken van zijn ingediend ontslag had laten overhalen; maar heden blijkt het hoe in den Kabinetsraad besloten is dat ontslag aan te nemen. De graaf Mortier zal hem denkelijk te Turyn vervangen, en in zijn gezantschap te Berne door den graaf Pontois vervangen worden, terwijl de heer de Bourqueney, thans zaakgelastigde te Konstantinopel, alsdan tot den rang van ambassadeur zou opklimmen.

— De leden van de Kamer der afgevaardigden hebben zich heden in de bureaux bezig gehouden, met het onderzoek van een ontwerp van wet, om aan de dochter van den onlangs overleden graaf Drouet d'Erlon, die bijna niets van belang heeft nagelaten, eene jaarlijksche lijfrente van 3000 francs toe te staan, en de Commissie heeft ernstig hiertoe besloten.

— Aan de Beurs verzekerde men heden, dat gisteren eene talrijke vereeniging van Conservatieven heeft plaats gehad, en dat men daar besloten heeft den heer Guizot, zoo mogelijk, over te halen zich uit het Ministerie te verwijderen.

— Men vernoemt dat de Gemalin van den infant don Francesco de Paule, wier benoemingen tevens der aangelegenheden van het Koninklijk Huis in Spanje genoeg bekend zijn, overleden is.

NEDERLAND

Bij besluiten van 25 Januarij, No. 54, en 29 Januarij, No. 78, heeft Zijne Majesteit tot burgemeesters in de na te melden gemeenten, ter vervulling van vacatures, ontslagen door de gewone aftreding, benoemd, als:

van Loenen mr. J. Sanderson,

van Oirschot J. de Jong;

van Capelle R. Middelkoop, jr.

van Haxmeer J. [illegible]

[illegible] GRAVENHAGE, [illegible]

Aan de leden van de tweede Kamer der Staten-Generaal is thans rondgedeeld het in de zitting dier Kamer van vrijdag ingekomen vervolg van de memorie van toelichting, betrekkelijk het ontwerp van wet tot regeling [illegible] den achterstand over 1840 en vroeger.

Ter voldoening aan de toezegging, gedaan bij de memorie van beantwoording op het voorloopig verslag, betreffende het bovengemelde ontwerp, wordt omtrent de verlangde regeling eener vergoeding wegens het genot der domeinen van Z. K. H. prins Frederik der Nederlanden, medegedeeld, hoe de Koning van oordeel is dat, noch uit het oogpunt van regt, noch uit dat der billijkheid, eenige opoffering van het Koninklijk Huis kan verlangd worden ter zake daarvan.

Dit gevoelen rust onderanderen hoofdzakelijk op deze gronden:

» De vereeniging van het groothertogdom Luxemburg, als provincie, met het Koningrijk der Nederlanden, was geenszins het gevolg eener schikking of overeenkomst met den Nederlandschen Staat, maar nam haren oorsprong in de bepalingen van het Weener-Congres en in de daarop gevolgde beschikking van den Souverein, in overeenstemming met de inzigten van Z. K. H. prins Frederik der Nederlanden.

» Reeds in het besluit van 22 april 1815, n. 62, tot benoeming eener Commissie tot herziening der Grondwet voor de Vereenigde Nederlanden, werd gezegd, dat het groothertogdom Luxemburg, niettegenstaande de afzonderlijke betrekkingen met Duitschland wat de vertegenwoordiging en wettelijke instellingen betreft, als een integrerend deel van den staat te beschouwen was, en door de Grondwet, gepubliceerd den 24 Augustus 1815, werd deze bepaling bekrachtigd en Luxemburg met het Rijk der Nederlanden vereenigd, lang derhalve vóór dat er rede was van de wet van 25 Mei 1816 (Staatsblad no. 25) gelijk het, *ook zonder die wet*, met Nederland vereenigd zou zijn gebleven.

« Toen de zaak bij die commissie door den voorzitter, den Graaf C. K. van Hogendorp, voor de eerste maal ter sprake werd gebragt, was er alleen rede om aan Z. K. H. prins Frederik der Nederlanden een evenredig etablissement te verzekeren, naar aanleiding van den afstand van uitzigten op de toekomstige souvereiniteit van Luxemburg.

« Het is waar in de koninklijke boodschap, waarin het ontwerp der bedoelde wet aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal werd toegezonden, is het denkbeeld eener schadeloosstelling weer op den voorgrond gekomen en in den considerans der wet nog meer bepaald uitgedrukt; doch hier verdient te worden tegenovergesteld de wijze waarop de Staten-Generaal den aard en de strekking der wet hebben opgevat.

« In het verslag der Centrale Afdeeling over dat wetsontwerp wordt met nadruk verklaard dat het geene dotatie, geene vergoeding was voor het genot van zijne Duitsche Staten, die zij (de Staten-Generaal) hem (prins Frederik) zouden aanbieden, maar alleen eene blijk van erkentenis, niet van eene vergoeding, zoodat met der daad noch het oogenblik waarin, noch de wijze waarop de wet van 1816 werd voorgedragen, aanleiding aan eenen koop of eene transactie te denken.

« Trouwens, waar het anders geweest, men had den prijs niet hebben bepaald volgens de inkomsten der Nassausche Staten, gelijk blijkt uit de verschillende, maar in evenredigheid van de waarde en van de inkomsten van Luxemburg.

« In Duitschland [illegible] Luxemburg niet kan gezegd worden, dat het in der tijd door de Nederlandsche Staat *titulo oneroso* verkregen te zijn, waarmede dan ook vervat de redenering, door welke, op dien grond, eene aanspraak op uitkeering door het Koninklijke Huis, als nog voor een gedeelte in het bezit van het bijkomen of schikking, [illegible] wordt gestaafd.

» Kunnen echter het tegendeel van dien, ook dan nog is er geene grond van billijkheid, op welke zoodanige uitkeering zoo kunnen worden gevorderd.

» Z. M. kan echter niet ontveinzen, dat het voor zijn gevoel grievend zou zijn, indien bij de Vertegenwoordigers van zijne getrouwe en beminde onderdanen de gedachte kon blijven bestaan, dat aan den Staat nog eenige vordering ten laste van het Koninklijk Huis zou kunnen toekomen. Hoogstdezelve stelt er prijs op, om zelfs den minsten schijn van strijdig belang tusschen Koning en Natie te doen verdwijnen.

» Het is daarom dat Z. M. besloten heeft, op eene voegzame wijze iederen twijfel daaromtrent te doen ophouden. Ter bereiking van dit doel heeft Z. M. zich met zijne hooge Mede-Erfgenamen vereenigd, en is Hoogstdezelve bereid om, tot dekking van alle bedenkelijke regten op vergoeding wegens een deel der domeinen inkomsten, bij de wet van 26 Mei 1816 aan Z. K. H. prins Frederik der Nederlanden afgestaan, aan den Staat over te dragen de vorderingen groot f 2,000,000 en f 55,000, welke Z. M. koning Willem Frederik zich bij het door Hoogstdezelve gedaan aanbod heeft voorbehouden op de kanalen van Vaurde en van de Grift, ten gevolge waarvan, bij de volledige volvoering van dat aanbod en nadat de wetten daartoe bekrachtigd zullen zijn aangenomen, de noodige acten tot afstand van die vorderingen zullen worden opgemaakt, en het geopperde vraagpunt, betreffende de vergoeding voor de domein-inkomsten aan prins Frederik afgestaan, als geregeld zal kunnen worden beschouwd, terwijl zodanig aanbod onder hoop door het niet tot stand komen van eene of meer der daarbij betrokken financiële wetten geen gevolg kan hebben, Z. M. zoo wel als de Staat in hun volle regt daaromtrent zullen blijven, zoo als die op deze, namens Z. M. gedane verklaring, bij het aannemen van de aanhangige wet tot regeling van den achterstand de wederzijdsche regten omtrent dit punt eenigermate zullen verkort hebben.

» De voortzetting der liquidatie tusschen den Staat en het groothertogdom Luxemburg is door den Koning bevolen, van wederzijden worden de bestaande vorderingen opgemaakt, en zoo van de zijde der Regering tot nu toe daartoe vereischte voortgang is gemaakt, is zulks alleen te wijten aan de opeenstapeling van werkzaamheden, welke daarin vertraging te weeg hebben gebragt.

» De Centrale Afdeeling van de Tweede Kamer heeft thans haar voorloopig verslag opgemaakt ten aanzien van het ontwerp van wet strekkende tot regeling der vorderingen van wijlen Z. M. Koning Willem Frederik. Het onderzoek van dat ontwerp heeft voornamelijk geleid tot de volgende aanmerkingen en bedenkingen:

§ 1. Algemeen heeft men gewenscht bekend te worden met de laten en lasten, op de in het ontwerp vermelde kanalen, als mede met de bijzondere overeenkomsten, welke [illegible] mogten bestaan. Tevens zou men dat laten en lasten zou eene opgave der inkomsten en uitgaven gedurende de vijf laatste jaren verlangd worden.

§ 2. De aanhef van het wetsontwerp bevat eigenlijk slechts eene vermelding van een aanbod dat wijlen Z. M. koning Willem Frederik gedaan, maar geene beweegreden voor het voorgestelde wets-ontwerp. De invoeging eener daartoe gepaste zinsnede zou aan deze aanmerking kunnen te gemoet komen.

§ 3. Men [illegible] dat het [illegible] vorderingen van wijlen Z. M. koning Willem Frederik, ten zeeke [illegible] worden, [illegible] kanaal van Gent naar Terneuzen, [illegible] bruggen, gaanderijen, met hare verdedigingswerken, [illegible] op den staat van het [illegible] opdat

1 Julij 1838, welke schijnt aan te wijzen dat de inkomsten van dat kanaal, en dus thans van het gedeelte daarvan op Nederlands grondgebied, voor een geheel tot dekking van het door het Amortisatie-Syndicaat gedaan voorschot, daaraan behoren.

Men zou dus daaromtrent opheldering verlangen.

§ 4. Met betrekking tot de som van ƒ 50,000, welke bij verrekening, wegens het kanaal de Grift, aan wijlen Z. M. koning Willem Frederik zou toekomen, zou men het regelmatig achten, dat de ontwerp van het wets-ontwerp in overeenstemming werd gebragt met Hoogstdeszelfs brief, door de vermelding, dat die vordering eigenlijk bedraagt ƒ 105,179, 79, maar dat ruim ƒ 50,000 daarvan geschreven wordt, door verrekening eener vordering van het Rijk ten laste van wijlen Z. M. koning Willem Frederik, ter zake van betalingen door het Amortisatie-Syndicaat ten behoeve van het kanaal van Charleroi gedaan.

§ 5. Men heeft voorts opgemerkt, dat het wets-ontwerp geene bepaalde aanneming van het aanbod van wijlen koning Willem Frederik in het algemeen, en in het bijzonder geene bepaling ten zaken van het afzien van alle vordering ter zake van voorschotten voor het kanaal van Gent naar Terneuzen bevat. Deze opmerking heeft echter niet geleid tot eenige bepaalde bedenking, wijl men vertrouwt dat de Regering de noodige zorg zal dragen dat de vereischte contracten met de Erfgenamen van wijlen Z. M. Willem Frederik zullen worden tot stand gebragt, en dat die overeenkomsten vervolgens aan de Kamer zullen worden medegedeeld.

§ 6. De vaste veronderstelling, dat al de ontvangsten en ook al de uitgaven, als onderhoudskosten, tracementen enz. betrekkelijk het kanaal van Voorne, bij vervolg van de staatsbegroting zullen gebragt worden, heeft ten gevolge gehad, dat art. 1 van het wets-ontwerp alleen aanleiding heeft gegeven tot de vraag, of en hoe het zuiver voordeel der opbrengsten van dat kanaal bij de berekening over 1841 opgegeven op ruim ƒ 110,000, met het einde van 1843 kon gekomen zijn tot ƒ 250,000. En

§ 7. Ook behandelde men de vraag, of de zeven aandeelen, welke uit het aanvankelijk getal van vijfhonderd stuks overbleken, nog in omloop, dan wel vernietigd zijn, en hoe in eerstgemeld geval omtrent de eigendom dier aandeelen zal worden gehandeld. Er bestond de wenschelijkheid dat in deze wet mogt worden uitgemaakt, dat de vernietiging der aandeelen door de Algemeene Rekenkamer zal geschieden.

— Te Scheveningen is een weldadig fonds opgerigt, ter ondersteuning van oude vischers. Als begunstigers en begunstigsters hebben zich verbonden, om van de besommingen der aangebragte visch 1½ percent bij te dragen. Bovendien is er ten huize van ieder stuurman eene bus geplaatst, om van de wekelijksche verdiensten iets af te zonderen, terwijl de dames onderscheiden vrienden zich hebben aangeboden om tot dit weldadig doel mede te werken.

MENGELWERK.

HET VOORBEELD.

(Vervolg en slot van No. 14.)

Indien hij M. de Graaf zich niet doodt, heeft de duivel recht, om zich te beklagen over zooveel omwegen en toebereidselen, gelijk, ik weet niet welk spreekwoord, dat zeer thans wordt, toen men eenen veroordeelden van het schavot ongehinderd liet heengaan, omdat men dezelfde onschuldig erkend had. Waartoe toch zoo ver te brengen en als weg aan te jagen met uwe pistolen, om een oogenblikkelijk te gaan nadenken, als een kwelling, die veel tijd in het leven vindt.

Ik kan het niet helpen. Het was ook niet de schuld van M. den Graaf, want hij nam een der koopen in den mond, en keek gedurende eene geheele minuut in den spiegel in deze deftere houding.

Zoo men wil, was het de schuld van een kind, dat hevig schreeuwde voor de vensters zijner woning. M. de Graaf schoof de gordijnen weg en zag eenen bediende, die het kind met de ooren sleepte.

Ik kan niet ontkennen, dat men oneindig gevoeliger en medelijdender wordt, wanneer men een pistool tusschen de tanden heeft geplaatst, en op het punt is den haan over te halen. Het zou moeijelijk zijn, om de daad van M. den Graaf anders te verklaren, niettegenstaande hij, gelijk men zegt, een goede jongen was. De zaak is, dat hij een zijner pistolen in den zak stekende, naar het voorplein liep, waar hij den bediende verraste door hem onverwachts eene huzaren-klap te geven.

— Maar Mijnheer zeide die man, deze kleine knaap vermaakt zich.....

— Wel hoor, antwoordde hij, gij slaat hem, omdat hij zich vermaakt, terwijl ik mij voor den kop geschoten heb, omdat ik mij nooit heb vermaakt.

Maar de knecht had geen tijd om te luisteren, de wijl hij met zooveel stoten als schuldvorderen werd overvallen. Het gelukte hem al schreeuwende te ontvluchten. Een ouder man ruimde met tranen in de oogen.

— Helaas M. de Graaf, Benedictus heeft misschien ongelijk gehad, van zich zoo ruw aan te stellen; maar zijne bewegredenen waren dezelfde beter; onze arme meesteres sterft in verschrikkelijke smarten, het minste geraas vermeerdert hare pijnen, en dit kind vermaakt zich met kruid te doen springen.

— Gij zult zien, dacht de Graaf, dat het mij niet zal vergaan als zijnen vader, ook zoude dezen

En wie is uwe meesteres? zeide hij tegen den man.

— Hoe, riep de Graaf, sterft Mevr. Z. Mevr. Z.

— Zij ligt in doodstrijd sedert gisteren avond

zeide de man al weenende, in eenen doodstrijd die schrikkelijk ware om te zien, indien zij dat schouwspel door hare geduld en door hare engelachtige zachtaardigheid niet wonderlijk maakte.

— Ach schoone waardige en uitmuntende vrouw! mantelde de Graaf, en niets van, ofschoon haar zien

Is haar zoon daar? Ik moet hem nog verschoonig vragen.

Sedert het eenzaam leven van M. de Graaf, en in zijnen langen smartelijken toestand, had Mevr. Z. hem de goede diensten eener diefdadige en oude buurschap bewezen; verscheidene malen had zij naar hem laten vernemen, door den goeden Priester die de mis las in hare kamer, want de goede vrouw kon zich sedert tien jaren niet meer verroeren, zij zat in haren armstoel, gekweld door verschrikkelijke pijnen, die haar zonder ophouden martelden. Maar zij kende door den abt Sicard, haren aalmoezenier, de droevige omstandigheden van haren buurman, en zij stelde belang in dit jong mensch: zij nam voorhand deel in eene zaak, welke wel de laatste wils, waaraan hij zelf zou hebben geduicht, ik wil zeggen in den staat zijner ziel en van zijnen geest, in zulke voor zijnen ouderdom zoo wreede beproevingen. M. de Graaf wist van zijnen vriend dat Mev. Z. eene waardige en verpligterende vrouw was, die van haren ouden armstoel hare weldaden door de geheele nabuurt uitbreidde en die in al de pijnen haarer kwaal zich nooit bezig hield, dan met anderen wel te doen. Dat de tengevolge van ik weet niet welke beleefdheid, kwam de abt Sicard den Graaf bezoeken zoo dikwijls als hij het zonder onbescheidenheid kon, en in de eerstdaagsche vriendschap, welke de gewezene huzaren officier weggewijde, had deze eenige belangstelling in direct medelijden hem getroffen. Het was hem dus wijs te buren gekomen in zijne goede oogenblikken om te wenschen, dat Mev. Z. zijne moeder ware. Er bestonden dus vele redenen waarom M. den Graaf tot deze stap noopten. Hij ging met een rasschen stap naar den stoep van het hotel van Z. De oude knecht kon naauwelijks voorgaan om hem aan mijnheer Z. den zoon van de stervende, aan te kondigen. Het huis was in groote ontsteltenis, vol aanschouwers en lieden uit het nabuurschap; al de deuren stonden open, en de ontstelde bedienden sloegen nergens acht op.

Mijnheer Z.... was omstreeks veertig jaren oud, geëerbiedigd magistraat, in alles zijner moeder waardig. Hij ontving mijnheer den Graaf in de voorkamer met een kalm gelaat en tranen, die om zoo te zeggen, in de oogen gestremd waren. M. de Graaf vroeg hem beleefdelijk verschooning, maar M. Z. viel hem in de rede, nam hem bij de hand en verschoonde zich zelven, dat hij hem nu in zulke droevige omstandigheden moest ontvangen. Hij toonde hem de kamer zijner moeder vol menschen, veronderstellende dat M. de Graaf misschien ook wilde binnengaan. Op hetzelfde oogenblik kwam de abt Sicard buiten, en M. den Graaf opmerkende, die allen gebleven was, wendde hij zich tot hem met eene soort van voldoeningen zeide hem zachtjes

— Hebt gij nooit geen goede christenen zien sterven?

O! zie het is een schouwspel dat zeer heilzaam is.

Het verheugt mij, dat ik u hier ontmoet. Men Z.... wordt gekweld door een schrikkelijk vuur, dat haar de ingewanden verslindt. Gij weet hoe lang zij geleden heeft haar einde beantwoordt aan het voorgaande.

Men zou zeggen dat de kwaal weet dat zij haar gaat verlaten. De geneesheeren schrikken over haar lijden, en bij oogenblikken ontrukt haar de smart ijsselijke kreten: schrik niet, Ga binnen, M. de Graaf.

De abt leidde den Graaf door de menigte, en naderde zeer tot het ziekbed der zieke.

Verscheidene personen lagen op de knieën, want het was nog geen uur geleden, dat Mev. Z. de heilige Sacramenten ontvangen had. Het venster stond op haar bevel half geopend, omdat zij vreesde, dat men door het groot aantal van menschen hinder zou ondervinden; dan overigens was alles netjes en in orde.

M. de Graaf rigtte zijne oogslagen naar het bed. Mev. Z. zacht gebogen op het oorkussen, de oogen gesloten, een glimlach op de lippen, hield de hand van haren zoon vast, die aan hare zijde stond. De ziekte had hare gelaatstrekken niet veranderd. Men zou gezegd hebben dat zij gerust sliep, maar het was slechts eene benaauwdheid die uit de pijn voortkwam. Zij ontwaakte plotseling met het hartverscheurend geschreeuw, waarover de abt Sicard had gesproken, de spieren van het aangezigt trokken zich uit, het zweet vloeide langs het voorhoofd en de snelle reutel verdween zachtjes uit dien ouden boezem, die door de geweldige inspanning dreigde te barsten. Maar de grimlach drong nog door hare stervende trekken, de oogen, schitterende van eenen hemelschen glans, bleven gevestigd op het crucifix, en men zag duidelijk, dat het gekerm voortkwam uit het afgemat lichaam waarvan de geest van Mevr. Z. reeds was afgescheiden. Men zag haar ook de hand van haren zoon drukken, als om hem te versterken en de uitwerking te verminderen, welke dit schouwspel on hem moest te weeg brengen.

Toen de aanval over was, keerde zij zich met haren grimlach vol teederheid naar hem toe.

— Het is niets mijn vriend.

Vervolgens liet zij haar kalm oog over de omstanders rond gaan, als wilde zij hun even zoo gerust stellen.

Hare oogen bleven stil staan op M. den Graaf, zij mompelde eenige woorden aan het oor van den abt Sicard, die hem terstond naderde.

— Mev. Z. heeft u opgemerkt, zij heeft u genoemd. Ik veronderstel dat zij u wil spreken.

— De arme vrouw! Hijgerde de Graaf, die aller ontsteltenis deelde.

De abt vergezelde hem naar het ziekbed, maar Mev. Z. bleef eenige oogenblikken zonder spreken.

Eindelijk, sloeg zij de oogen op en deed een vriendelijk teeken, om het vergenoegen uittedrukken, dat zij door dit bezoek smaakte.

Vervolgens zeide zij zachtjes:

—Ik heb dezen morgen voor u gebeden...

—Goed! dacht de Graaf, toen ik het pistool in de keel had.

Mevrouw Z. wilde nog eenige woorden uiten welke op hare lippen stierven; zij sloot en opende de oogen; hare gelaatstrekken trokken zich in, eene nieuwe krisis overviel de stervende, maar ditmaal werd het ligchaam zelf ten ondergebragt.

Mevrouw Z. hield het oog gevestigd op het vertroostende kruisbeeld, haar mond ontsloot zich niet dan voor gebeden, en afgebrokene verzuchtingen. Zij onderhield zich zienlijk met de hemelsche geesten, die op het punt stonden, haar naar hunne heerlijkheid te vervoeren.

Het ijselijk lijden was diep in hare oude gelaatstrekken ingedrukt, maar men zag er ook zoo veel onderwerping, zoo veel bevalligheid en zoo veel vreugde in; haar voorhoofd en hare oogen schenen zoo zeer bestraald te zijn met den voorsmaak van het Hemelsch licht, dat de ontroering verdubbelde onder de omstanders. De abt Sicard hoewel aan zulke tooneelen gewoon, storte op dit oogenblik tranen, maar tranen van vreugde, terwijl hij het *nunc dimittes* stamelde.

M. de Graaf die zich van het bed had verwijderd, stond in de belagchelijke houding, als een man, die eene onoverwinnelijke ontroering wil onderdrukken. Hij snuitte zich, leunde dan op het eene en dan op het andere been, en wierp onstelde blikken rondom zich heen. Dit schouwspel deed hem over zich zelve schamen en noodzaakte hem te bewonderen. Zijne aandoening werd te hevig, hij vertrok.

Hij was nog niet in het voorhuis toen hij kreten hoorde.

—Ach, Mijnheer! zeide achter hem de oude bediende, die hem binnen gebragt had, het is gedaan, zij heeft den geest gegeven.... als een kuiken.

—Onnoozele riep de Graaf, zij is gestorven gelijk Cato en ik ben het, die mij de keel ging afsnijden, gelijk gij daar zegt.

M. de Graaf naar huis keerende, liep in de voorkamer zijnen knecht George onver, die hem verstomd aanzag, sloot zich te huis op en wierp zich in eenen armstoel. Hier bleef hij in lange overwegingen gedompeld, ik zou niet kunnen zeggen wat er in zijn hoofd omging. Hij was een zonderling mensch, verbitterd door het lijden, en verdorven door eene langdurige losbandigheid. Hetgeen hij zoo even gezien had, was te ver buiten het bereik zijner denkbeelden verwijderd, dan dat er niet een vreemde strijd in hem moest volgen.

Middelerwijl hij daar mijmerde, vielen zijne oogen op de doos en de pistolen.

Hij stond op, vatte onverhoeds zijne geladene wapens, en deed drie schreden naar het venster dezelve opheffende in zijne hand.....

Vervolgens kwam hij weder naar de tafel.

—Neen, wezenlijk deze goede vrouw heeft mijne rol bedorven..... Zij heeft zich te moedig gehouden, dan dat het mij zoude passen.... het is genoeg voor van daag.

De pistolen schoven over de tafel. Maar de graaf was zijne kamer naauwelijks rondgewandeld, toen hij stil stond voor eene vreemde moeijelijkheid.

—En George! wat zal dat dier denken? — dat ik de komedie van een zelfmoord heb willen spelen?.. dat ik mijne pistolen heb gevraagd om den held uithangen, en zijne belangstelling gaande te maken.... te meer, omdat ik hem zoo heb toegesnauwd. Dat de duivel dien George vervoere.

Het oog van den Graaf rigte zich op nieuw naar de pistolen, die op de opene doos liggende, hunne diensten schenen aan te bieden.

—Gij zult zien dat ik mij zal moeten dooden; omdien ellendeling vermaak te doen.

Van het oogenblik dat eene daad van zoo groot gewigt niet meer steunde dan op deze nieuwe beweegrede, oordeelde M. de Graaf, dat zij nog nadere overweging verdiende.

Hij wierp zich weder in zijnen armstoel.

—Kom! riep de Graaf na eenige minuten, op den zelfden toon, als op den dag toen hij had bemerkt dat hij bloed spuwde!

En hij trok de schel.

—George!

—M. de Graaf!....

—Sluit de pistolen weg, zij zijn geladen. Gij moet en den prop aftrekken, en breng de doos waar gij ze gehaald hebt. Hoort gij?

—Ja M. de Graaf.

De meester kon zich niet weerhouden in den spiegel het aangezigt van zijnen bediende waar te nemen. Gelukkig bespeurde hij niet een spoor van twijfeling, van verwondering, van nieuwsgierigheid.

De knecht ging heen; de meester stond vlug op.

—Waarlijk ik ben te vreden over mij zelven... Ik wist niet, dat ik zoo veel grootheid van ziel bezat.... En in alle geval, ik spot met al wat hij kan zeggen, zoo wel als met hetgeen ik zoo aanstonds heb willen doen.

George kwam binnen en meldde den abt Sicard aan.

—Laat hem binnen komen, zeide de Graaf, met ik weet niet welke gewaarwordingen, die hij zich zelve moeijelijk zou hebben kunnen verklaren.

Dit bezoek kwam an pas, het was langdurig en na de natuurlijke gesprekken over den dood van Mevr. Z. was het gesprek levendig en zeer geroerd, tusschen M. den Graaf en den abt. Wat zij zeiden weet ik niet, of liever ik weet het wel, maar het zou te lang zijn om te verhalen. Hetgeen ik ook weet, is dat de Graaf aan den abt zeide toen hij afscheid nam:

—Wel mijnheer de abt, ik ben zeer tevreden over alles wat gij daar zegt, en ik bid u mij andermaal te komen bezoeken.

Ik weet daarenboven dat de abt des anderen daags, en den volgenden dag terug kwam, en nog verscheidene keeren naar dien dag.

Hetgeen ik vooral weet, is dat M. de Graaf nog leeft, en dat hij naar zijn eigen zeggen, niet is beginnen te leven, in weerwil van zijne kwaal; dan, van af dat oogenblik; en indien hij zich eindelijk moest onderwerpen aan den dood, stelt hij zich voor om beter te sterven, dan hij toen had willen doen.

Ingezondene Stukken.

In het *Handelsblad* van den 3 Januarij dezes jaars komt een berigt voor, betreffende onderscheidene Romeinsche oudheden.

Dat verslag is hoofdzakelijk op waarheid gegrond: er heeft eene opdelving plaats gehad van zoodanige voorwerpen, als daar vermeld zijn, bij het uitgraven eener weide toebehoorende aan den heer Mr. Hengst, tusschen Boxmeer en Beugen op een kwartier duits afstand van de Maas gelegen, ter plaatse, waar dat stelk lands van de rivier af, tot aan den weg zich verheft, en daarom op die hoogte zeer zelden door het Maaswater bespoeld wordt.

Het reeds gevondene bewijst, dat daar eens een castrum of legerplaats van de Romeinen gestaan heeft; want behalve eene menigte van Urnen met asche (waaronder van aanmerkelijke grootte, doch bij het opdelven gebroken), lampjes, en ander aardewerk, alle van antiquen vorm, zijn opmerkelijk vier munten (van brons) van middelbare grootte, waaronder een hetwelk nog zeer duidelijk de beeldenis vertoont van M. Aurelius Antonius Augustus Germanicus Sarmaticus), ten eindekenning ter gedachtenis eener overwinning door gemelden keizer op de Germanen behaald; want de keerzijde behelst eene wapenbuit met het onderschrift *de Germanis*: en ter regter en linkerzijde leest men eene S. en C. dat is: *Senatus Consulto*, waaruit blijkt dat de munt geslagen is op last van den Senaat. Voorts heeft men in het omschrift leesbaar gevonden, *Cos. III.* P. P. dat is: Consul voor de derde maal en Pater Patriæ, en voor deze woorden nog *Imperator VI of VII.*

Welke stam der Germanen door Marcus Aurelius Antonius (want op dezen keizer deelt gemelde munt) over den Rijn en Maas vervolgd is, laat zich niet met zekerheid bepalen; onwaarschijnlijk evenwel is het niet de Chatten daarvoor te houden, van welk volk zelfs in deze streken nog de herinnering voortleeft in het gehucht Odrwijk op 2½ uren afstands van Boxmeer onder Cuijk aan de Maas gelegen. Trouwens is het bekend dat M. Aurelius ook met dat uitgebreid deel der Germanen heeft gestreden. Wagenaar 1ste deel, 3de boek, pag. 192 en aldaar aangehaald Jul. Capitolinus in het leven van dezen keizer C. 8.

Dit weinige achten wij noodig UEd. te verzoeken in UEd. veel gelezen blad een plaatsje in te ruimen, zoo wel om het berigt in het *Handelsblad* voorkomende nader toe te lichten, als oudheidkenners op te wekken en aan te sporen om het gevondene tot een bijzonder onderwerp hunner studien te maken, aangezien het eene streek geldt, waarvan de geheele oudheid niet het minste melding maakt.

Boxmeer 25 Januarij 1844. N. N.

*** Heden overleed tot mijne bittere droefheid, na voorzien te zijn geweest met de H. H. Sacramenten onzer Moeder de H. Kerk, mijne geliefde Echtgenoot, de Wel Edele zeer Geleerde Heer *JOSEPHUS JOHANNES HOCTIN*, in leven Medicinae Doctor, op den nog jeugdigen leeftijd van bijna 49 jaren, na eene gemoegelijke echtverbindtenis van bijna 3 jaren; mij nalatende één Zoontje, nog niet in staat, zijn verlies te beseffen.

Familie en Vrienden gelieve deze algemeene als bijzondere Kennisgeving aan te nemen.

Verzoeke van rouwbeklag te blijven verschoond.

Ten huize Boschlust te Nerrbosch, 30 Januarij 1844.

Weduwe J. J. HOCTIN,
Geboren NOLET.

*** Na voorzien te zijn van de Heilige Sacramenten der Stervenden, overleed gisteren namiddag, tot mijne zuinige droefheid, in den ouderdom van slechts 38 jaren, mijn dierbaar Echtgenoot ANTONIUS VAN BUEL, meesten Meubelmaker alhier.

Eindhoven den 5 Februarij 1844.

P. MAAS,
Wed. A. VAN BUEL.

NB. De MEUBELMAKERS-AFFAIRE zal door dit sterfgeval geene verandering ondergaan; zullende dezelve op den ouden voet gecontinueerd worden.

Twee Verwers-Knechts

van onbesproken gedrag, VAST WERK begeerende, adresseeren zich bij H. BAYENS, Mr. Verwer *te Waalwijk*, bij wien te bekomen zijn diverse soorten van BEHANGSEL-PAPIEREN voor zeer civiele prijzen.

*** Eenige Honderden extra jongdige, blanke, mooi gewortelde EIKENBERSTEKS, ook BERKEN dito, en verderlei PLANTSOEN *goedkoop* te bekomen bij P. VAN NUENEN, aan het Hemelrijk te *Oirschot*.

Uit de hand te Koop.

Een wel ter neringestaande *HUIS*, in de Kinkhamerstraat, ook wel geschikt voor HERBERG, HUIZINGE, voorzien van verscheide gelatrineerde en behangen Kamers, Keukens, Kelders, Zolders, Privaten, Wel-, en Regenpomp, Turf- en Bleekveld; bij uitnemendheid goed geschikt voor FABRIEK, BRANDERIJ of BROUWERIJ, door dezelve liggende aan de Dieze. Adres aan den Drukker dezes, onder de Letter J. Brieven Franco.

TE HUUR

OM MET 1 MEI, 1844, TE KANNAARDEN,
Eene zeer logeabele HERBERG met HUIZINGE en TUIN, genaamd Maastroom, te *Vught* aan den Waterkant nabij den Straatweg; te bevragen bij HEN. DRIK AARTS M. Timmerman, aldaar.

Graanmarkt

van 's HERTOGENBOSCH,
van Donderdag en Zaturdag den 1 en 3 Februarij 1844.

Rogge, Boekweit en Haver, het aangevoerde niet belangrijk zijnde, kan gemeldde deels aan den ingevallen feestdag toegeschreven worden, het navolgende is bestreed geworden als:

ROGGE. . . . 4,40 à *f* 4,90.
BOEKWEIT. . . 4,50 - - 5,00.
HAVER. . . . - 1,70 - - 2,35.

Zijnde de middelprijs van de Rogge, waarnaar de zetting van het brood op Donderdag den 1 Februarij is geschied 4,73.

De 8 Nederl. ponden Roggebrood 25½ Cent
Het — — Boterkoek 60 dito / 0,50

BEURS VAN AMSTERDAM.

Heden, Maandag 5 Februarij 4 Uren.

W. & 2½ pCt. 55 ½. Dito 5 pCt. 100 ½. Synd. 44 pCt. Dito 3½ pCt. 80 ½. Hindelm. 140 ½. 3 pCt. 99 ½. Rijn Spoorw. 95 ½. Hand. Mij. 75. Stoom 8 st. 21 ½. Dito Coupon. 24 ½. Dito 3 pCt. 33. Franssen 6½ pCt. Port. te L. 2½ pCt. 49. Oude Russ. 108. Dito 5 pCt. 93. Do. Spaansche Obl. 9 ½. Mexik. 31. Brazilien 100. p. st. 89. Mexik. 33. Peruan. 14. Turk. Grieken 15. 12½. Onbep. Dito. 12.

Ter drukkerij van D. A. A. de ROOIJ.